

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**
Кафедра педагогіки

ЗАТВЕРДЖЕНО
Гуманітарно-педагогічного факультету
“17” червня 2025 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Соціальне лідерство та командування**

Галузь знань I Охорона здоров'я та соціальне забезпечення

Спеціальність I01 Соціальна робота та консультування

Освітня програма «Соціальна робота»

Факультет (ННІ) Гуманітарно-педагогічний

Розробник: Сопівник Р.В., професор, доктор педагогічних наук
(посада, науковий ступінь, вчене звання)

Київ – 2025 р.

Опис навчальної дисципліни Соціальне лідерство та командоутворення

(до 1000 друкованих знаків)

Дисципліна «Соціальне лідерство та командоутворення» – це галузь знань про сутність, теорії походження лідерства, його типи, стилі лідерської поведінки, способи реалізації лідерського потенціалу особистості, секрети досягнення людиною успіху, приклади лідерства у політиці, військовій справі, бізнесі, агропромисловому комплексі, науковому житті, освіті, мистецтві, спорті, IT-сфері. Освітній компонент передбачає прикладну складову, що дозволить оволодіти: методиками самовиховання лідерських якостей, способами впливу на свідомість і поведінку людини, вміннями і навичками управління групою, використання конструктивної маніпуляції та блокування деструктивних маніпулятивних прийомів, здатностями побудови гармонійних міжособистісних взаємин у колективі, готовністю до виконання ролей у системі відносин «лідерпослідовники», вміннями побудови продуктивних соціальних стосунків в рамках моделей «ціннісного обміну», гуманістичного, трансакційного, дистрибутивного, сервант-лідерства та інше.

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	Бакалавр	
Спеціальність	101 Соціальна робота та консультування	
Освітня програма	Соціальна робота	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	обов'язкова	
Загальна кількість годин	180	
Кількість кредитів ECTS	6	
Кількість змістових модулів	4	
Курсовий проект (робота) (за наявності)	-	
Форма контролю	екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти		
	Форма здобуття вищої освіти	
	Денна	заочна
Курс (рік підготовки)	1	
Семестр	1	
Лекційні заняття	45 год.	год.
Практичні, семінарські заняття	45 год.	год.
Лабораторні заняття	- год.	год.
Самостійна робота	90 год.	год.
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	6 год.	

1. Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Мета забезпечити загальну теоретичну підготовку студентів, яка слугуватиме основою для їхньої наукової, практичної та педагогічної роботи.

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв'язувати проблеми, задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері освітніх, педагогічних наук, що передбачають проведення досліджень та/або використання інновацій за невизначеності умов і вимог

загальні компетентності (ЗК):

ЗК 5.Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК 7.Володіння комунікативними навичками, здатність до міжособистісної взаємодії, вияву емпатії та толерантності.

ЗК 8.Здатність діяти на основі етичних міркувань, соціально відповідально і свідомо.

консультантів, успішних бізнесменів, онтопсихологів щодо реалізації лідерського потенціалу особистості														
Тема 7. Поради успішних людей з саморозвитку лідерських якостей	7	6	3	3										
Разом за модулем 2	38		9	9				20						
Модуль 3. Лідер і група. Самопрезентація лідера та технології прихованого впливу у контексті лідерологічного аналізу.														
Тема 8. Лідер і група (колектив). Team building.	8	6	3	3				25						
Тема 9. Самопрезентація, самовираження і комунікація лідера у публічному просторі. Реалізація лідерського потенціалу особистості	9	6	3	3										
Тема 10. Технології прихованого впливу	10	6	3	3										
Разом за модулем 3	43		9	9				25						
Модуль 4. Приклади лідерства у світовій та національній історії.														
Тема 11. Лідерські здатності відомих полководців минулого	11	6	3	3				25						
Тема 12. Приклади політичного лідерства у світовій історії.	12	6	3	3										
Тема 13. Прояви лідерства в освіті, науці, винахідники та нобеліати України.	13	6	3	3										
Тема 14. Лідерство в культурі і мистецтві, спорті. Релігійне і духовне лідерство	14	6	3	3										
Тема 15. Лідери-господарники України	15	6	3	3										
Разом за модулем 4	55		15	15				25						
Усього годин	180		30	30				90						

3. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Предмет і завдання курсу «СоЛідКо». Сутність понять «лідер» і «лідерство»	2
2	Теорії походження лідерства	2
3	Типологія лідерів і лідерства	2
4	Керівництво і лідерство. Харизма та функції лідера	2
5	Моделювання кластеру лідерських якостей. Розвиток лідерського потенціалу.	2
6	Поради мотиваторів, коуч-консультантів, успішних бізнесменів,	2

	онтопсихологів щодо реалізації лідерського потенціалу особистості	
7	Поради успішних людей з саморозвитку лідерських якостей	2
8	Лідер і група (колектив). Team building.	2
9	Самопрезентація, самовираження і комунікація лідера у публічному просторі. Реалізація лідерського потенціалу особистості	2
10	Технології прихованого впливу	2
11	Лідерські здатності відомих полководців минулого	2
12	Приклади політичного лідерства у світовій історії.	2
13	Прояви лідерства в освіті, науці, винахідники та нобеліати України.	2
14	Лідерство в культурі і мистецтві, спорті. Релігійне і духовне лідерство	2
15	Лідери-господарники України	2

4. Темы практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Практична робота №1,2 Тема: Предмет і завдання курсу «Лідерство та адміністрування». Сутність понять «лідер» і «лідерство». Теорії походження лідерства.	4
2	Практичне заняття №3,4 Тема: Визначення типів лідерів і лідерства. Менеджер і лідер: пошук специфічних особливостей, спільні ознаки та відмінності.	4
3	Практичне заняття №5,6. Тема: Розвиток лідерського потенціалу: методики діагностики, конструювання кластеру та формування лідерських якостей. Тренінг розвитку лідерського потенціалу.	4
4	Практичне заняття №7. Тема: Аналіз порад успішних людей з саморозвитку лідерства	2
5	Практичне заняття №8,9. Тема: Лідер і група (колектив). Вправи з формування здатності працювати в команді. Самопрезентація лідера. Мова рухів тіла.	4
6	Практичне заняття №10. Тема: Маніпуляція та блокування маніпулятивних впливів.	4
7	Практичне заняття №11,12. Тема: Лідерство у світовій та національній політиці. Дискусія на тему «Лідерство відомих полководців».	4
8	Практичне заняття №13,14,15. Тема: Лідерство в освіті і науці. Загадки відкриттів і винаходів.	4

5. Темы самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Самостійна робота №1. Структура лідерських якостей.	20
2	Самостійна робота №2. Компоненти лідерських здібностей	20
3	Самостійна робота №3. Технології прихованого впливу	25
4	Самостійна робота №4. Приклади лідерства у світовій та національній історії.	25

6. Методи та засоби діагностики результатів навчання:

(вибрати необхідне чи доповнити)

- усне або письмове опитування;
- співбесіда;
- тестування;
- самооцінювання.

7. Методи навчання (вибрати необхідне чи доповнити):

- метод проблемного навчання;
- метод практико-орієнтованого навчання;
- метод проектного навчання;
- метод перевернутого класу, змішаного навчання;
- метод навчальних дискусій та дебат;
- метод командної роботи, мозкового штурму.

8. Оцінювання результатів навчання.

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

8.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
Змістовий модуль 1. Теоретичні засади лідерства: визначення, структура, типологія, функції. Відмінності між керівництвом і лідерством		
Практична робота №1,2 Тема: Предмет і завдання курсу «СоЛідКо». Сутність понять «лідер» і «лідерство»	ПРН 2. Використовувати сучасні цифрові технології і ресурси у професійній, інноваційній та дослідницькій діяльності.	20
Практичне заняття №3,4 Тема: Визначення типів лідерів і лідерства. Менеджер і лідер: пошук специфічних особливостей, спільні ознаки та відмінності.	ПРН 6. Розробляти та реалізовувати інноваційні й дослідницькі проекти у сфері освіти/педагогіки та міждисциплінарного рівня із дотриманням правових, соціальних, економічних, етичних норм.	20
Самостійна робота 1.	ПРН 7. Створювати відкрите освітньо-наукове середовище, сприятливе для здобувачів освіти та спрямоване на забезпечення результатів навчання; реалізовувати комунікативні стратегії і тактики, методи командування відповідно до контексту педагогічної взаємодії.	30
Модульна контрольна робота 1.	ПРН 11. Здійснювати консультативну діяльність у сфері освітніх, педагогічних наук.	30
Всього за модулем 1		100
Модуль 2. Структура лідерських якостей Реалізація лідерського потенціалу.		
Практичне заняття №5,6. Тема: Розвиток лідерського потенціалу: методики діагностики, конструювання кластеру та формування лідерських якостей. Тренінг розвитку лідерського потенціалу.	ПРН 2. Використовувати сучасні цифрові технології і ресурси у професійній, інноваційній та дослідницькій діяльності.	20
Практичне заняття №7. Тема: Аналіз порад успішних людей з саморозвитку лідерства	ПРН 6. Розробляти та реалізовувати інноваційні й дослідницькі проекти у сфері освіти/педагогіки та міждисциплінарного рівня із дотриманням правових, соціальних, економічних, етичних норм.	20
Самостійна робота 2.	ПРН 7. Створювати відкрите освітньо-наукове середовище, сприятливе для здобувачів освіти та спрямоване на забезпечення результатів навчання; реалізовувати комунікативні стратегії і тактики, методи командування відповідно до контексту педагогічної взаємодії.	30
Модульна контрольна робота 2.	ПРН 11. Здійснювати консультативну діяльність у сфері освітніх, педагогічних наук.	30
Всього за модулем 2		100
Модуль 3. Лідер і група. Самопрезентація лідера та технології прихованого впливу у контексті		

лідерологічного аналізу.		
Практичне заняття №8,9. Тема: Лідер і група (колектив). Вправи з формування здатності працювати в команді. Самопрезентація лідера. Мова рухів тіла.	ПРН 2. Використовувати сучасні цифрові технології і ресурси у професійній, інноваційній та дослідницькій діяльності. ПРН 6. Розробляти та реалізовувати інноваційні й дослідницькі проекти у сфері освіти/педагогіки та міждисциплінарного рівня із дотриманням правових, соціальних, економічних, етичних норм. ПРН 7. Створювати відкрите освітньо-наукове середовище, сприятливе для здобувачів освіти та спрямоване на забезпечення результатів навчання; реалізовувати комунікативні стратегії і тактики, методи командоутворення відповідно до контексту педагогічної взаємодії. ПРН 11. Здійснювати консультативну діяльність у сфері освітніх, педагогічних наук.	20
Практичне заняття №10. Тема: Маніпуляція та блокування маніпулятивних впливів.		20
Самостійна робота 3.		30
Модульна контрольна робота 3.		30
Всього за модулем 3		100
Модуль 4. Приклади лідерства у світовій та національній історії.		
Практичне заняття №11,12. Тема: Лідерство у світовій та національній політиці. Дискусія на тему «Лідерство відомих полководців».	ПРН 2. Використовувати сучасні цифрові технології і ресурси у професійній, інноваційній та дослідницькій діяльності. ПРН 6. Розробляти та реалізовувати інноваційні й дослідницькі проекти у сфері освіти/педагогіки та міждисциплінарного рівня із дотриманням правових, соціальних, економічних, етичних норм. ПРН 7. Створювати відкрите освітньо-наукове середовище, сприятливе для здобувачів освіти та спрямоване на забезпечення результатів навчання; реалізовувати комунікативні стратегії і тактики, методи командоутворення відповідно до контексту педагогічної взаємодії. ПРН 11. Здійснювати консультативну діяльність у сфері освітніх, педагогічних наук.	20
Практичне заняття №13,14,15. Тема: Лідерство в освіті і науці. Загадки відкриттів і винаходів.		20
Самостійна робота 4.		30
Модульна контрольна робота 4.		30
Всього за модулем 4		100
Навчальна робота	$(M1 + M2 + M3 + M4) / 4 * 0,7 \leq 70$	
Екзамен/залік	30	
Всього за курс	$(\text{Навчальна робота} + \text{екзамен}) \leq 100$	
Курсовий проект/робота (за наявності)		100

8.2. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамени/заліки)
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно

0-59	незадовільно
------	--------------

8.3. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності	Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу
Політика щодо відвідування	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)

9. Навчально-методичне забезпечення:

- електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn - <https://elearn.nubip.edu.ua/course/section.php?id=23173>);

10. Рекомендовані джерела інформації

1. Сопівник Р.В., Рахманіна А.С., Савченко О.В. – Лідерологія: підручник. К.: «Компринт», 2023. 620 с.
2. Сопівник Р.В., Сопівник І.В., Варивода Н.А. Лідерологія: навчальний посібник. К.: «Компринт», 2018. 488 с.
3. Сопівник Р.В. Виховання лідерських якостей студентів аграрних вищих навчальних закладів : [монографія] / Р.В.Сопівник. – К.:«ЦП «Компринт»,2012. – 500 с.
4. Сопівник Р. В. Проблема лідерства у контексті трансакційного аналізу Еріка Берна. Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія: «Педагогіка. Психологія. Філософія». 2016. № 233. С. 372–378.
5. Сопівник Р. В. Конструювання кластеру лідерських якостей майбутніх фахівців агропромислової галузі. Духовність особистості: методологія , теорія і практика: зб. наук. пр. 2016. Вип. 3 (72). С. 152–168.
6. Сопівник Р. В. Вплив засобів корпоративної культури на формування ціннісного світогляду особистості в університетах наук про життя і навколишнє середовище. Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія: «Педагогіка. Психологія. Філософія». Редкол.: С. М. Ніколаєнко (відп. ред.) та ін. 2017. Вип. 277. С. 247-254.
7. Сопівник Р. Виховання лідерських якостей студентів аграрних закладів вищої освіти в умовах ринкової відносин. Edukacja zawodowa i ustawiczna. Warszawa: APS w Warszawie. 2018. С. 287–295.
8. Сопівник Р. В., Мешко К. І. Виховання господарської дбайливості студентів аграрних вищих навчальних закладів в контексті лідерологічного аналізу. Монографія. Київ :

Тов. «Ай Си Ес – Актив», 2016. 344 с.